

Przeprowadzenie pilotażu opracowania strategii rozwoju gminy zgodnie z wymogami określonymi w art. 10e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹, wprowadzonym ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw²

1. Kontekst

Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw wprowadziła wymogi co do zakresu i struktury strategii rozwoju gminy. Podobnie jak dotychczas opracowanie strategii nie jest obowiązkowe, jednak ze względu na nowe instrumenty (kontrakt programowy, porozumienie terytorialne) wiele gmin będzie zainteresowanych sporządzeniem dokumentu zgodnie z nowymi wymaganiami. Jednocześnie, wprowadzone wymogi w zakresie osadzenia w przestrzeni działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych stanowią trudne wyzwanie dla większości gmin. Dotychczas bowiem strategiczne planowanie społeczno-ekonomiczne i przestrzenne były nagminnie traktowane rozłącznie, czego skutki były przedstawiane w licznych raportach i opracowaniach naukowych. W tym kontekście wprowadzone wymagania są odpowiedzią na wieloletnie apele środowisk naukowych i eksperckich, aby znieść dychotomię, skutkującą oderwaniem zapisów strategii od uwarunkowań przestrzennych rozwoju gminy.

2. Zakres pilotażu

Pilotaż zakłada dwa etapy:

- a) etap I - opracowanie metodyki opracowania strategii rozwoju gminy (zgodnie z wymogami określonymi w art. 10e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wprowadzonym ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw) obejmującej w szczególności:
 - wskazówki dotyczące zakresu i stopnia szczegółowości wniosków z diagnozy, o której mowa w art. 10 a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju³, których uwzględnienie ma istotny charakter dla integracji planowania społeczno-ekonomicznego i przestrzennego w gminie,
 - zasady dotyczące określania oczekiwanych rezultatów planowanych działań, przede wszystkim w wymiarze przestrzennym, oraz wskazówki w zakresie doboru wskaźników ich osiągnięcia,
 - zasady i zakres sporządzania modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
 - wskazówki dotyczące stopnia szczegółowości oraz zakresu ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
 - określenie zasad formułowania wytycznych do sporządzania dokumentów wykonawczych w stosunku do strategii z odniesieniami przestrzennymi;
- b) etap II - testowe wdrożenie metodyki opracowania strategii rozwoju gminy w konkretnym średnim mieście spośród miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze z listy 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze⁴, w tym działania partycypacyjne oraz

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378.

² Dz. U. 2020 poz. 1378

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1295, 2020, z 2020 r. poz. 1378.

⁴ Śleszyński P. i in., 2019, *Aktualizacja delimitacji miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (powiększających dystans rozwojowy)*, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa.

opracowanie podręcznika dla wszystkich gmin w Polsce. Wybór miasta wraz z uzasadnieniem będzie zadaniem Wykonawcy i będzie podlegać uzgodnieniom i akceptacji przez Zamawiającego, już na etapie realizacji zamówienia publicznego.

Założenia indywidualnego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy dla danego obszaru i zestaw jego komponentów może być bardzo różnie dobrany, w zależności od lokalnych potrzeb i uwarunkowań, których poznanie stanie się jednym z głównych zadań władz na etapie opracowania diagnozy. Model ten ma tworzyć ramy dla prowadzenia procesów rozwojowych na danym terytorium przez różnych interesariuszy rozwoju: władz samorządowych, potencjalnych inwestorów, właścicieli nieruchomości i mieszkańców. Na podstawie modelu będzie można projektować rozmieścić kluczowe kierunki rozwoju i przedstawiać ich oddziaływanie na przestrzeń oraz wyznaczyć obszary strategicznej interwencji w gminie, co ma stanowić zadanie podmiotu opracowującego strategię rozwoju. Dzięki pilotażowi po wejściu w życie znowelizowanej ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, gminy otrzymają metodykę kierującą ich prace nad strategiami, które dzięki systematycznemu podejściu mają szansę stać się istotnym i efektywnym narzędziem koordynacji polityki rozwoju.

3. Ramy czasowe realizacji pilotażu

Pilotaż ma charakter dwuetapowy, przy czym prace nad metodyką będą przebiegać na bazie konkretnego przypadku wybranego miasta. Jeśli wypracowanie metodyki ma przynieść oczekiwany efekt w postaci usystematyzowania podejścia gmin, prace koncepcyjne powinny zostać przeprowadzone możliwie szybko, aby możliwa była także dyskusja ze środowiskami eksperckimi i naukowymi i uwzględnienie sformułowanych uwag oraz upowszechnienie podręcznika ze wskazówkami dla wszystkich gmin, zanim powszechne stanie się opracowanie nowych strategii.

Etap I:

- metodyka opracowania strategii rozwoju gminy – do 3 miesięcy od podpisania umowy;
- seminarium poświęcone metodyce opracowania strategii rozwoju gminy z udziałem przedstawicieli środowiska naukowego i eksperckiego – do 4 miesięcy od podpisania umowy.

Etap II:

- testowanie metodyki w wybranym mieście, opracowanie podręcznika oraz przeprowadzenie zdalnych paneli dyskusyjnych i seminariów ze środowiskami naukowymi i eksperckimi, umożliwiającymi skonsultowanie wypracowywanego podejścia – do 9 miesięcy od podpisania umowy;
- zakończenie etapu II i udostępnienie podręcznika gminom w wersji elektronicznej – do 10 miesięcy od podpisania umowy.

Zgodnie z założeniami realizacja wszystkich zadań w ramach pilotażu potrwa 10 miesięcy od dnia podpisania umowy.